

Силабус навчальної дисципліни
«Експертиза творів образотворчого
мистецтва: скульптура»
назва дисципліни

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (Бакалавр) рівень вищої освіти
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	<u>Обов'язковий компонент спеціальності освітньо-професійної програми</u>
Курс Семестр	4 курс 8 семестр
Семестровий контроль	Іспит – 8 семестр
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	4 кредити ЄКТС/120 годин (аудиторних 48: 24 лекційних, 24 практичних, 72 год. самостійної роб.)
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Курс «Експертиза творів образотворчого мистецтва: скульптура» є складовою підготовки мистецтвознавців-експертів. Дисципліна базується на знаннях, спільних для курсів фахових дисциплін: «Вступ до мистецтвознавства», «Історія українського мистецтва», «Аналіз творів мистецтва», «Основи іконографії», «Техніки і технології художніх матеріалів», «Технологічна експертиза творів мистецтва», «Експертиза творів образотворчого мистецтва: графіка», «Експертиза творів образотворчого мистецтва: живопис».
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	Об'єктами вивчення є технічні та стилістичні особливості скульптури. Історико-хронологічний та порівняльно-хронологічний принципи використовуються у навчальному процесі. Мета дисципліни – набуття теоретичних знань з історії розвитку, технічних та стилістичних особливостей творів скульптури, формування у здобувачів критеріїв наукового підходу до питань дослідження, атрибуції та експертизи творів скульптури, формування практичних навичок з мистецтвознавчої та технічної експертизи творів скульптури. створення комплексу теоретичних знань з історії світового мистецтва та формування практичних навичок з аналізу творів різних регіонів та епох, ознайомлення здобувачів з кращими творами мистецтва, створення візуального ряду, що відіграє важливу роль у набутті студентами професіоналізму та навичок мистецтвознавця-експерта. Завдання дисципліни: - ознайомити здобувачів з видатними пам'ятками світової та вітчизняної скульптури; - навчити визначати матеріали, з яких виготовлені твори

	<p>скульптури;</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчити визначати й описувати пам'ятку із застосуванням результатів досліджень; - сприяти освоєнню методології проведення експертизи; - навчити давати обґрунтовану художню оцінку та складати письмові експертні висновки; - ознайомити зі специфікою роботи скульптора, продемонструвати процес народження художнього твору; - навчити бути не лише глядачем, а й експертом, що має відповідний багаж спеціальних знань. - У галузі експертизи творів скульптури здобувачі повинні знати: <ul style="list-style-type: none"> - осередки й техніко-технологічні прийоми виготовлення творів скульптури; - класифікацію творів скульптури; - основні причини та види руйнування, ушкодження скульптур; - правила й умови зберігання та транспортування скульптур.
<p>Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність і готовність до особистого розвитку, бажання досягати успіху. - Здатність застосовувати на практиці знання, навички та вміння, набуті у результаті дослідницької роботи. - Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень на основі аналізу отриманої інформації. - Уміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність). - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). - Здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності. - Уміння аргументувати власну позицію.
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ґрунтовні знання з історії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації, мистецтвознавчої експертизи, основ законодавства у галузі культури і мистецтв. - Глибокі знання визначеної сфери дослідження у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії. - Володіння техніками, прийомами та методиками мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції мистецьких творів і пам'яток культури. - Здатність до використання різноманітних методів, інформаційних та комунікативних технологій для ефективного спілкування на професійному рівні. - Здатність обирати індивідуальну спеціальну область дослідження, виконувати план дослідження згідно з визначеними часовими рамками та завершувати кваліфіковану наукову працю. - Володіння методами опрацювання мистецтвознавчої літератури, узагальнення та аналізу мистецького матеріалу з дотриманням норм академічної доброчесності, принципами

	<p>формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Володіння понятійно-категоріальним апаратом та використання фахової термінології мистецтвознавства, застосування їх при проведенні наукових студій та публікації результатів дослідження. - Володіння методологією техніко-технологічного та фізико-хімічного дослідження творів мистецтва. - . Володіння основами атрибуції та оцінки культурних цінностей, здійснення експертного мистецтвознавчого дослідження. - Здатність оцінювати та забезпечувати якість експертної оцінки. - Здатність адаптувати діяльність у сфері мистецтвознавчої експертизи до вимог і умов ринку.
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності розвитку образотворчого та декоративного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.</p> <p>Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.</p> <p>Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань з образотворчого та декоративного мистецтва.</p> <p>Здатність демонструвати достатньо високий рівень експертної майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і лабораторних методик.</p> <p>Здатність здійснювати експертну діяльність на базі професійних знань, мистецтвознавчих та практичних камеральних і лабораторних досліджень.</p> <p>Здатність створювати та реалізовувати власні методики у галузі експертної діяльності, аргументовані знанням мистецьких стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та методиками дослідження.</p> <p>Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності мистецтвознавця-експерта.</p> <p>Здатність збирати, аналізувати та синтезувати мистецтвознавчу інформацію та дані із суміжних галузей науки і застосовувати її при проведенні експертизи.</p> <p>Здатність демонструвати базові навички ділової комунікації, уміння організувати діяльність у професійній сфері, працювати у команді фахівців.</p> <p>Здатність сприймати новітні концепції у сфері мистецтвознавчої експертизи та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими засадами діяльності експерта.</p> <p>Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції, класифікації мистецьких об'єктів та пам'яток культури.</p> <p>Здатність вести експертну діяльність у музеях, галереях, бібліотеках, архівах та інших організаціях.</p>

Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)	<p>Оцінювання навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів, презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (екзамен).</p> <p>Контроль знань здійснюється у формі усного або письмового опитування (тестування), діалогового спілкування, презентації результатів виконаних здобувачами завдань та досліджень, виступів на наукових конференціях.</p> <p>Враховується також активність здобувача під час обговорення навчальних тем та виконання практичних завдань.</p>
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	<p>-Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію у мистецтвознавчій діяльності</p> <p>- Здатність аналізувати мистецькі явища та процеси, володіти науково-аналітичним апаратом та визначати методологію дослідження.</p> <p>В результаті вивчення курсу формуються навички з аналізу скульптури як предмету мистецтва та колекціонування, навички розрізняти матеріали, способи їх обробки та ін.</p>
Навчальна логістика	<p>Кожен змістовий розділ включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу здобувачів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу</p> <p>Структура навчального курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Особливості роботи скульптора. Матеріали скульптури та технічні засоби. Гіпсові відливки. Маска як жанр скульптури - Види скульптури. Міський монумент і меморіальний надгробний пам'ятник. Історія саркофагів - Архітектурно-скульптурний синтез. Афіньський акрополь, Пергамський вівтар. Готичні собори. Триумфальні арки - Камінь як найулюбленіший твердий матеріал скульпторів. Хризоелефантинна техніка - Метали та їх сплави, що застосовуються в монументальній і великій станковій скульптурі. Кінні монументи - Дзвін як один із найважливіших предметів матеріальної культури - Художнє литво гармат. Бронзові ворота як пам'ятки історії - Монети та медалі як історичні й художні пам'ятки - Античні геми як джерело знань про давній світ і його культуру. Мистецтво нецке - Кераміка. Клеймо як марка порцелянової мануфактури - Воскові фігури. Трактування ока в скульптурі. Відтворення зовнішності людини за черепом <p>Форми навчання: Денна (очна), заочна, дистанційна. Види занять: Лекція, практичне заняття, самостійна робота.</p>

**Інформаційне
забезпечення
з фонду та репозитарію
НАКККІМ**

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Калашникова О.Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей : підручник. Київ, 2006.
2. Методика мистецтвознавчої експертизи (загальна частина) / [Новікова К.В., Міщенко І.І., Солодовніков І.В. та ін.]. К.: ДНДЕКЦ МВС України, 2019. 73 с.
3. Виппер Б.Р. Скульптура : статті об искусстве. Москва, 1970.
4. Воронова О. Искусство скульптуры. Москва, 1981.
5. Деркаченко А. Нэцкэ. Современные миниатюры. Киев, 2002.
6. Евстратова Е.Н. Скульптура. Что есть что в искусстве. Москва, 2001.
7. Жижеквич В. Пластика Русі-України. X – перша половина XIV століть. Львів, 1999.
8. Жолтовський П.М. Художнє лиття на Україні XIV–XVIII ст. Київ, 1972.
9. Забашта Р.В. До питання генези монументальної скульптури слов'ян-язичників. *Українське мистецтвознавство*. 1993. Вип. 1. С. 6–18.
10. Зінченко А. Доля церковних дзвонів у 20–30-х рр. в Україні / А.Зінченко. *Київська старовина*. 1996. № 6.
11. Калиш М. Патинирование бронзовой скульптуры. *Советская скульптура-75*. Москва, 1977. С. 101–112.
12. Мальвіна М. Кам'яна скульптура Криму. Київ, 2006.
13. Модзир М.І. Українська народна дерев'яна скульптура. Київ, 1980.
14. Одноралов Н.В. Скульптура и скульптурные материалы. Москва, 1982.
15. Одноралов Н.В. Занимательная гальванопластика : пособие для учащихся. Москва, 1979.
16. Одноралов Н.В. Техника медальерного искусства : учебное пособие. Москва, 1983.
17. Сангурская Т.Е. Русский и украинский художественный фарфор XVIII – XIX вв. : каталог выставки (из запасников музеев) / Т.Е.Сан-гурская, А.В.Илинг. Киев, 1986.

Додаткова:

1. Проблеми українського термінологічного словникарства в мистецтвознавстві й етнології: Наук. зб. пам'яті Миколи Трохименка. Т. 1 / відп. ред. М. Селівачов. К.: Редакція вісника "Ант", 2002. 264 с.

Додаткові інформаційні ресурси (інтернет-ресурси):

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
2. <http://library.nakkkim.edu.ua/> електронний каталог бібліотеки Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
3. <http://elib.nplu.org/> електронна бібліотека «Культура України»
4. http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека
5. http://informatic10.at.ua/index/informacijni_sistemi_ta_tekhnologiji/0-29
6. <https://scholar.google.ru/>
7. <https://orcid.org>
8. <https://www.scopus.com>
9. <https://dakkkim.academia.edu/>

Локація та матеріально-технічне забезпечення	Проведення лекційних та семінарських занять з дисципліни забезпечується матеріально-технічною базою (базова аудиторія - № 201, корп.18, НАКККіМ), навчально-методичною документацією та матеріалами.
Кафедра	Мистецтвознавчої експертизи
Інститут	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото) 	<p>Борисенко Марія – художниця-реставраторка, старша викладачка кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Членкиня Міжнародної Ради музеїв ICOM України та Національної спілки художників України.</p> <p>Освіта: Київський національний університет технологій та дизайну за спеціальностями «Мистецтво» (2003 р.) та «Дизайн» (2004 р.), Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв за спеціальністю «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (2021 р.)</p> <p>Навчання закордоном:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2016 р. Навчання в Академії Культурного Адміністрування м. Пекін, Китай. За темою: «Консервація та розкопки об'єктів культурного надбання.» сертифікат №16A0813027, відзначена листом-подякою за плідну роботу від 12.07.2016 р. • 2017 р. Стажування. Реставраційний центр ім. П. Гудінаса, м. Вільнюс, Литва. Стажувалась як художник-реставратор металу у відділі реставрації археологічного металу сертифікат R №-103/226 • 2017 р. Стажування. Реставраційний центр ім. П. Гудінаса, м. Вільнюс, Литва. Стажувалась як художник-реставратор графічних творів у відділі реставрації творів графіки, сертифікат R 102/225. • 2018 р. Навчання в Міжнародному Навчальному Центрі для Консерваторів, Пекін, Китай, під керівництвом спеціалістів з США, Великої Британії, Італії, Китаю. Тема: «Науковий підхід в консервації пам'яток на паперовій основі та фотографії» сертифікат міжнародної відповідності REF:ІІС-ІТСС(IV)/2018/023. • 2019 р. Навчання в Токійському Національно-Дослідницькому інституті Культурного Надбання. Токіо, Японія. Тема: «Консервація японського паперу». Сертифікат від 27.09.2019р. • 2020 р. Навчання в департаменті консервації в Національній Галереї Праги за направленням реставрація творів на паперовій основі. Прага, Чеська Республіка. • 2021 р. Навчання за підтримки МАГАТЕ, тема підвищення кваліфікації присвячена використанню радіаційних технологій для збереження культурного надбання «Regional Workshop on Radiation Technologies for Cultural Heritage Preservation». Гренобль, Франція. <p>Авторка (співавторка) понад 50 друкованих праць (у т.ч. наукових статей, науково-популярних праць, навчального посібника)</p>

<p>Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності). Політика академічної доброчесності</p>	<p>Навчальна дисципліна розроблена на основі наукового і практичного досвіду провідних вітчизняних та закордонних науковців, на основі аналізу самостійної науково-дослідної діяльності студентів НАКККіМ, підготовки ними магістерських кваліфікаційних праць.</p> <p>Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.</p>
<p>Лінк на дисципліну</p>	<p>Програма розміщена на сторінці кафедри мистецтвознавчої експертизи https://nakkkim.edu.ua/instituti/instituti-institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznavchoji-ekspertizi</p>